

سرمقاله

ناآرامی‌های ایران و آرایش کشورهای همسایه

حشمت‌الله رضوی

طی روزهایی که ناآرامی‌ها در ایران در جریان بود، شمار قابل توجهی از صاحبانرئان سیاسی خارج از کشور بر حشمت‌الله رضوی ‏ ♦ این اعتقاد بودند که سرنگونی جمهوری اسلامی ایران و روی کارآمدن یک نظام سکولار، که روابط خود را با غرب و اسرائیل بهبود بخشیده باشد، در کنار دیگر مزایا، به نفع ثبات منطقه نیز خواهد بود. اگر این تصور درست‌بوده باشد انتظار این بود که با شروع ناآرامی‌ها کشورهای همسایه فرصت را غنیمت بشمارند و به نوبه خود بکوشند به تسریع روند تغییرات سیاسی در ایران کمک کنند؛ اما عکس آن رخ داد. مرور روابط ایران و کشورهای همسایه در شش ماه گذشته نشان می‌دهد که روابط تهران و همسایگان در سطوح اقتصادی و سیاسی در حال گسترش بوده است. تلاش شماری از کشورهای همسایه برای میانجیگری میان ایران و آمریکا، افزایش مبادلات اقتصادی با پاکستان در شرق و عراق در غرب، واگذاری سفارت افغانستان به طالبان و اکنون توافق ایران و عربستان برای از سرگیری روابط دیپلماتیک نمونه‌هایی از گسترش روابط ایران با همسایگان در دوران پس از ناآرامی‌ها است. نوع واکنش کشورهای همسایه در شش ماه گذشته این گمان را تقویت می‌کند که آنان علی‌رغم تنش با ایران، به دلایل اجتماعی، سیاسی و بین‌المللی تداوم حاکمیت جمهوری اسلامی در ایران را بر استقرار یک نظام سکولار، دموکراتیک و دارای روابط نزدیک با آمریکا و اسرائیل ترجیح می‌دهند. چرا؟

نگاهی به پیشینه نظام‌های سیاسی حاکم بر کشورهای منطقه نشان می‌دهد که این کشورها عمدتاً سنتی و محافظه‌کارند. برخی از این نظام‌ها قبیله‌ای و موروثی‌اند و سنت و مذهب به نحوی از انحاء در تار و پود زندگی سیاسی اجتماعی آنان تنیده شده است. نظام سیاسی حاکم بر کشورهای همسایه ایران نیز برگرفته از تکرر احزاب و انتخابات آزاد نیست. همچنین روابط شماری از این کشورها با غرب عمدتاً بر پایه تأمین متقابل امنیت و انرژی استوار است. به عبارت دیگر این کشورها که همگی اسلامی هستند با مفهوم حقوق بشر غربی چندان میان‌ه‌ای ندارند. این کشورها با غرب منافع مشترک دارند نه ارزش‌های مشترک و از این رو خود را در اردوگاه لیبرال دموکراسی تعریف نمی‌کنند و بدان تمایلی ندارند.

موضوع مهم دیگر آینده جایگاه اسرائیل در تحولات سیاسی فرضی در ایران است. جمهوری اسلامی ایران با تبدیل موضوع فلسطین و سرزمین‌های اشغالی به یک موضوع جهان اسلام به نایب از کشورهای عربی در خط مقدم تنش با اسرائیل قرار داشته است. اگر تغییرات سیاسی به‌گونه‌ای باشد که یک نظام دوست و هم پیمان با اسرائیل در ایران به قدرت برسد پیامدهای آن برای کشورهای عربی شاید مصیبت‌بار باشد. نمی‌توان انکار کرد که موضوع فلسطین تا آینده قابل پیش‌بینی همچنان استخوان لای زخم مناسبات منطقه خواهد بود. اگر ایران از موضع حمایت از فلسطین دست بکشد، کشورهای عربی خواه به عنوان یک موضوع قومی و عربی و خواه به عنوان یک معضل مربوط به جهان اسلام باید دوباره به صحنه کارزار با اسرائیل بازگردند. اما چه بسا با کنار کشیدن ایران، موضوع فلسطین دوباره شکل قومی و عربی به خود بگیرد که جهان عرب پیش از این آن را تجربه کرده و تلاش برای اعاده حقوق از دست‌رفته از طریق جنگ، سه بار از اسرائیل شکست خورده است. با آگاهی به موارد یاد شده است که کشورهای همسایه ایران عمدتاً گزینه جمهوری اسلامی ایران را بر یک ایران سکولار که بر اردوگاه لیبرال دموکراسی پیوسته باشد ترجیح می‌دهند. اگر چنین است پس واقعیت بی‌ثباتی و جنگ‌های نیابتی را چگونه باید توضیح داد؟ بی‌نیاستی منطقه‌ای عمدتاً از آن رو است که بازگیران عمده منطقه می‌کوشند از تبدیل شدن ایران به هژمون جلوگیری کنند و بدین منظور برای ایجاد موازنه قوا پیوسته در پی اتحادها و ائتلاف‌های جدید هستند. به نظر می‌رسد تلاش‌های عربستان عمدتاً منطبق به تضعیف جمهوری اسلامی ایران و خنثی کردن نقش سلسط آن در منطقه است و این با تمایل آن کشور برای سرنگونی نظام جمهوری اسلامی و جایگزین کردن آن با نظام سیاسی سکولار متفاوت است. اگر پای سکولاریسم به ایران باز شود و ایران به اردوگاه لیبرال دموکراسی بپیوندد همه نظام‌های محافظه‌کار منطقه، به‌ویژه عربستان، باید منتظر تغییرات نیابتی داخلی و خارجی باشند.

با این پیشینه جای تعجب نیست که در چنین مقطعی از تاریخ تحولات ایران، عربستان با چرخشی غیر منتظره تصمیم می‌گیرد روابط دیپلماتیک با جمهوری اسلامی ایران را از سر گیرد. اما میانجیگری چین برای نزدیکی روابط ایران و عربستان بسیار حائز اهمیت است. اگر از نگاه ساموئل هانتینگتون و جنگ تمدن‌ها به موضوع نگاه کنیم، اکنون جای لیبرال دموکراسی و تمدن غربی در آسیا تنگ‌تر شده است و با نزدیکی روابط ایران و عربستان دو تمدن اسلامی و کنتفیسوسی دوران نوینی را برای همکاری در عرصه بین‌الملل آغاز کرده‌اند. با ابتکار و میانجیگری چین، طیف متفاوتی از کشورها که به اردوگاه لیبرال دموکراسی تعلق ندارند در نوعی ائتلاف به یکدیگر پیوسته‌اند و راه‌های نوینی را برای همکاری در حل و فصل منازعات، خارج از دایره تأثیر و نفوذ غرب، می‌آزمایند.

اخبار کوتاه

رهب ر انقلاب در پیامی خطاب به ملت‌های اسپانیولی‌زبان:

چه نیکوست که ما ملت‌های عدالت‌خواه با یکدیگر

بیشتر آشنا شویم

رهب رانقلاب در پیامی خطاب به ملت‌های اسپانیولی‌زبان: چه نیکوست که ما ملت‌های عدالت‌خواه با یکدیگر بیشتر آشنا شویم و هم‌افزایی کنیم. به گزارش ایسنا، همزمان با رونمایی از نسخه اسپانیولی کتاب خاطرات دوران مبارزات رهبر انقلاب اسلامی در کاراکاس، پیام آیت‌الله خامنه‌ای به ملت‌های اسپانیولی‌زبان منتشر شد.

رونمایی از نسخه اسپانیولی کتاب خاطرات دوران مبارزات رهبر انقلاب اسلامی با عنوان «سلول شماره ۱۴ طی مراسمی در شهر کاراکاس پایتخت کسور ونزوئلا و در کنار نمایشگاه فرهنگ دوستی ایران و ونزوئلا به همت فعالان فرهنگی ونزوئلا و اسپانیولی‌زبانان باحضور شخصیت‌های فرهنگی ایران و ونزوئلا برگزار شد.

در پیام رهبر انقلاب اسلامی آمده است: اگر توانسته باشم به وسیله‌ی این کتاب با شما اسپانیولی‌زبانان ارتباط بگیرم، بسیار خرسند خواهم بود. این بخش کتاب‌های از سرگذشت‌مان است. چه نیکو است که ما و شما، همه‌ی ملت‌های عدالت‌خواه با یکدیگر بیشتر آشنا شویم و بیشتر هم‌افزایی کنیم. نیکوروی شما را از خدا می‌خواهم.

کتاب سلولول شماره ۱۴ خاطرات و زندگینامه آیت‌الله خامنه‌ای را در دوران مبارزه با رژیم دست‌نشانده استکبار و پیش از پیروزی انقلاب اسلامی روایت می‌کند. این اثر ترجمه اسپانیولی کتاب «ان مع الصبر نصر» است که پیش از این به زبان عربی منتشر و نسخه فارسی آن با عنوان «خون دلی که لعل شد» در اختیار علاقمندان و اهالی کتاب قرار گرفته بود.

ارائه گزارش بانک مرکزی از کاهش نرخ دلار و تأکید بر جلوگیری از نوسان قیمت‌ها

ستاد هماهنگی اقتصادی دولت جمعه شب جلسه ویژه و فوق العاده تشکیل داد و چند موضوع اقتصادی کشور را بررسی کرد.

به گزارش ایسنا، در این جلسه که به ریاست سید ابراهیم رئیسی برگزار شد، بعد از گزارش سازمان برنامه و بودجه از تصویب لایحه بودجه سال آینده فلان کشور و میزان تغییرات و اصلاحات به عمل آمده در این لایحه در مجلس شورای اسلامی، موضوع نرخ ارز و کاهشِ شدن آن بررسی شد و بانک مرکزی گزارشی از اقداماتش در حوزه داخلی و بین‌المللی در این راستا ارائه کرد.

در جلسه شامگاه جمعه ستاد هماهنگی اقتصادی همچنین بر ضرورت جلوگیری از نوسان قیمت‌ها در حوزه‌های مختلف از جمله ارز، دارو، مواد غذایی، مسکن و صنایع تولیدی و بر مصرف و لزوم ایجاد ثبات و آرامش در بازار در روزهای پایانی سال و نیز ارائه برنامه تثبیت بازار و کاهش التهاب بود. در سال ۱۴۰۲ تأکید و راهکارهای پیشنهادی در این زمینه بررسی شد. بررسی الزامات تحقق رونق تولید و ارائه راهکارهای تأمین مالی برای اجرا و تکمیل پروژه‌های بزرگ و زیرساختی کشور در جهت تحقق رشد هدف گذاری شده و لزوم تلاش پیگیر و منسجم همه دستگاه‌ها و نهادها با مشارکت بخش عمومی و دولتی در این زمینه از دیگر محورهای دستور کار جلسه دیشب ستاد هماهنگی اقتصادی دولت بود.

گروه سیاسی - محمدحسین یزدی: توافق روز جمعه

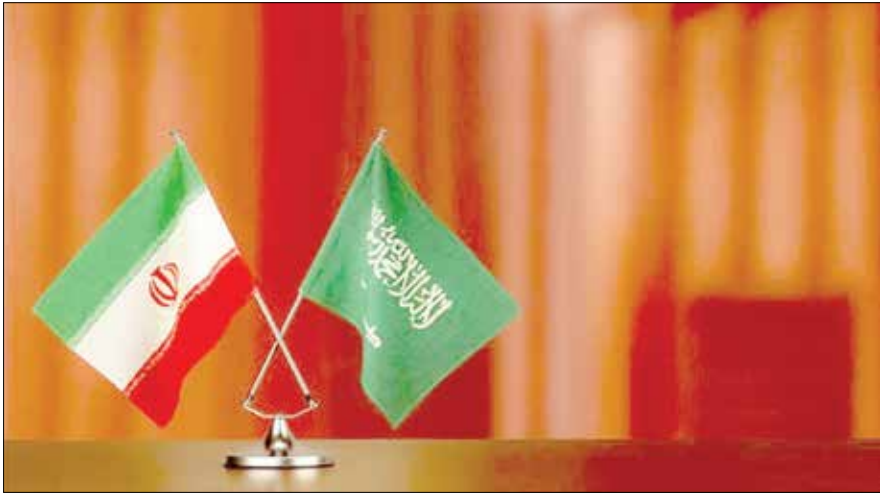
بین ایران و عربستان برای از سر گیری روابط دیپلماتکی که هفت سال پیش به خاطر تندروی عده ای در حمله به سفارت عربستان در تهران و کنسولگری این کشور در مشهد قطع شده بود، با استقبال عموم گروه‌های سیاسی و رسانه‌ها مواجه شده است اما آنچه عجیب است اینکه بعضی افراد و روزنامه‌هایی که هفت سال پیش از قطع روابط دو کشور استقبال کرده بودند این روزها از سرگیری اصلا به روی خود نمی‌آورند که قبلاً چه موضعی داشته‌اند و چه نوشته بودند. قابل توجه ترین رفتار در این خصوص مربوط به روزنامه کیهان بود که تیتیر یک شنبه ۲۱ اسفند خود را «توافق ایران و عربستان، ضربه کاری به آمریکا و رژیم صهیونیستی» برگزید، اما هفت سال پیش و در ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ که روابط دو کشور قطع شد، تیتیر زده بود که « تنگ رابطه با آل‌سعود از دامان ایران اسلامی پاک شد». این موضوع در فضای مجازی بازتاب بسیاری پیدا کرد. مشهورترین واکنش‌ها به این موضوع یکی مربوط به عباس عیدی بود که در تویییتی نوشت: «ایران و عربستان در پکن پذیرفتند که به توافقنامه دو کشور در سال ۱۳۷۷ و ۱۳۸۰ یعنی دوره اصلاحات برگردند. حالا آموزش مذاکره، آن هم زیر سایه چین را می‌دهند. ۲۵ سال مردم را اسیر قدرت طلبی خود کردند.

عبدالناصر همتی، رئیس سابق کل بانک مرکزی نیز در کانال تلگرامی خود نوشت: نوشتند و گفتند: توافق ایران وعربستان ضربه کاری به آمریکا و رژیم صهیونیستی بود. مدعیان اصلاحات یاد بگیرند! ما که خیلی وقت پیش اینها را گفته بودیم. خوشحالم، بالاخره شما هم یاد گرفتید. صادق زیباکلام، فعال سیاسی در کانال تلگرامی خود نوشت: حوتی‌های یمن همچنان سرچاشمان هستند، مخالفین آنها هم همینطور. عربستان هم همان عربستان و جمهوری اسلامی هم همان است. می‌ماند این سؤال که پس این هفت سال جنگ و ویرانی کشور یمن، قحطی، بیماری، آوارگی و مرگ میلیون‌ها یمنی و هزینه میلیاردها دلار پول مردم ایران و عربستان چه چیزی را عوض کرد؟ محمدرضا مهاجری فعال سیاسی اصولگرا هم در تویییتی نوشت: آقایان دلواپس! از اقدام غلطاشی رابطه مجدد تهران-ریاض خوشحال شده اید اما یادتان هست چرا رابطه قطع شد؟ دلپیش حمله به سفارت سعودی بعد از شهادت شیخ‌نمر توسط عربستان بود. از این‌لش نمر

زنده شده یا سعودی توبه کرده؟ گام عقلای بعدی احیای برجام است؛ برای ماله‌کشی آماده شوید!
علی مطهری نماینده سابق تهران هم در گفتگویی تصریح کرد: انجام این توافق نشان می‌دهد که مسئولان ما از شعاع‌زدگی و ژسنت انقلابی‌گری دست برداشته و واقعیت‌گرا و عقل‌گرا شده‌اند. امیدوارم این مسیر ادامه داده و هزینه‌های بی‌شماری به کشور و نظام تحمیل نشده بر مردم کاهش پیدا کند و مردم به یک رفاه نسبی برسند. بدون تردید آرمان‌های انقلاب اسلامی از این مسیر بهتر تحقق خواهد کرد. ما بعد از سال‌ها بر اساس روش مرحوم آقای‌هاشمی رفسنجانی که همان بهبود روابط با عرب‌ها و به ویژه عربستان سعودی و همین طور سایر کشورهای اسلامی است عمل کردیم. شاهد بودیم که روابطش در آن دوران چه اثر و پیامدهای مثبتی به همراه داشت و متأسفانه پیگیری نشد. خوشبختانه امروزه مجدداً به همان مسیر برمی‌گردیم و امیدوارم که این مسیر به

استقبال فعالان سیاسی از پایان تندروی و توافق ایران و عربستان

گام عقلانی بعدی احیای برجام است

حمایت دبیر کل حزب مردم سالاری از توافق در چین

مصطفی کواکبیان دبیر کل حزب مردم سالاری در تویییتی با حمایت از عربستان، از برخی حامیان قطع رابطه با عربستان پرسید: امروز با چه رویی از این توافق حمایت می‌کنید.
در ایسن تویییت آمده است: از سرگیری روابط ایران و

زنده شده یا سعودی توبه کرده؟ گام عقلای بعدی احیای برجام است؛ برای ماله‌کشی آماده شوید!
علی مطهری نماینده سابق تهران هم در گفتگویی تصریح کرد: انجام این توافق نشان می‌دهد که مسئولان ما از شعاع‌زدگی و ژسنت انقلابی‌گری دست برداشته و واقعیت‌گرا و عقل‌گرا شده‌اند. امیدوارم این مسیر ادامه داده و هزینه‌های بی‌شماری به کشور و نظام تحمیل نشده بر مردم کاهش پیدا کند و مردم به یک رفاه نسبی برسند. بدون تردید آرمان‌های انقلاب اسلامی از این مسیر بهتر تحقق خواهد کرد. ما بعد از سال‌ها بر اساس روش مرحوم آقای‌هاشمی رفسنجانی که همان بهبود روابط با عرب‌ها و به ویژه عربستان سعودی و همین طور سایر کشورهای اسلامی است عمل کردیم. شاهد بودیم که روابطش در آن دوران چه اثر و پیامدهای مثبتی به همراه داشت و متأسفانه پیگیری نشد. خوشبختانه امروزه مجدداً به همان مسیر برمی‌گردیم و امیدوارم که این مسیر به

درستی طی شود و افرادی از تندروها موانعی برای بهبود روابط ایران و عربستان ایجاد نکنند.
جلال رحشیدی کوچی، نماینده مجلس هم در تویییتی نوشت: به مناسبت توافق مثبت ایران و عربستان جا دارد یادی کنیم از سوپر انقلابی‌هایی که خودسرانه با حمله به سفارت عربستان بهانه لازم به دست تندروهای سعودی داده و هزینه‌های بی‌شماری به کشور و نظام تحمیل شده بر مردم کاشت پیدا کند و مردم به یک رفاه نسبی قسم خورده ایران دولبه یک چیچی اند.
رسول منتجبیننیز در گفت‌وگو با ایسنا، درباره توافق ایران و عربستان برای از سرگیری روابط دیپلماتیک خود، اظهار کرد: منافع ملی کشور اقتضا می‌کند که ما با همه کشورهای دنیا به خصوص خاورمیانه و همسایگان، روابط خوب و مسالمت آمیز داشته باشیم، مگر با کشورهای که منافع ملی ما را به خطر بیندازند.

وی با بیان اینکه منافع ملی و مصالح ملت در روابط بین

واکنش کواکبیان به غفلت از نام امام در سرود سلام فرمانده:

بزرگ‌ترین شخصیت زمینه‌ساز حکومت امام زمان(عج) را فراموش می‌کنند

با حضور سرران نهادها و سازمان‌ها و وزار تخانه‌ها هستنیام تا طرف مقابل خود را بشناسیم و بدانیم که چه کسی را باید نقد کنیم؟

اتفاقاً من معتقدم اگر بخواهیم نسل جوان با امام زمان(عج) آشنا شود، دقت‌های بیشتری را باید داشته باشیم. لذا نباید به سرود جنبه دولتی و حکومتی دهیم، به دلیل اینکه جنبه‌ای فراتر از مباحث حکومتی و دولتی دارد. در این حالت است که با دقت بیشتر در کارهای هنری و آثاری که در سطح جهان منتشر می‌شود، می‌توانیم رضایت آقا امام زمان(عج) را به نحو مطلوب‌تر به دست بیاوریم. پیشنهاد شما را قبول دارم اما عرض مشخص من این است که به جنبه حکومتی برای این کارها نباید فکر کرد. چون بحثی فرا ملی، فرآ دولتی است و مربوط به قطب عالم امکان و کسی است که معتقدیم، خدا در قرآن می‌فرماید ما را از فرمودیم که حتماً مستمعین را وارثان زمین قرار دهیم. پس باید جهانی و فراتر از حکومت و دولت فکر کنیم و توجه داشته باشیم که مبانی عقیدتی را منتشر می‌کنیم.

دولت‌ها می‌آیند و می‌روند و دست‌اندر کاران امروز ممکن است چند صباح دیگر نباشد، اما امام زمان(عج) باید از ما زودتر یادمان باشد و زمینه‌ساز ظهورش باشیم و دعا کنیم هر چه روایت خداوند در فرج ایشان تعجیل فرماید و سرود اصلی را در رکاب ایشان بخوانیم.

تبعات منفی کارهای غیر کارشناسی این چنینی که متوجه نظام و مسائل عقیدتی مردم در دراز مدت و کوتاه مدت، می‌شود چه سنالی است؟

هنوز ما این گونه اقدامات را ندیدیم. یک عده مبانی تفکرات امام خمینی(ره) را زیر سؤال می‌برند، و اگر خودمان اندیشه‌های تابان کار امام را نادیده بگیریم، اوضاع بدتر می‌شود. به نظر من بزرگ‌ترین تبعات این کارها این است که ده هزار نفر از نسل جدید و ده هشتاد‌ها را که جمع می‌کنیم و نام شیخ احمد کافی را می‌بریم، آنان فکر می‌کنند که امثال شیخ احمد کافی‌ها در راستای امام زمان(عج) کار می‌کردند؛ ولی بزرگ‌ترین شخصیت زمینه‌ساز حکومت امام زمان(عج) را فراموش می‌کنند. به نظر من این غفلت تبعات زیادی دارد و اگر کسانی خدای نکرده تمندی در این کار داشتند، برای آنها طلب مغفرت و استغفار دارم و به خودم می‌گویم ان شاءالله عمدی در کار نبوده است.

معاون اول قوه قضائیه:

دراست‌ترین راه حل، تقویت تفکرات امام خمینی(ره) است

را نداشته باشند، به کانون وکلاء معرفی می‌شود و کانون وکلاء موظف است وکیل رایگان در اختیار او قرار دهد و هر وکیل دادگستری موظف است سالانه سه پرونده وکالت معاضدت‌ی و رایگان را قبول کند.

معاون اول قانون، در بودجه سالانه کشور، مبالغی به عنوان حق الزحمه این قبیل وکلاء پیش بینی می‌شود و در واقع دولت، هزینه‌ه وکالت افراد نا توان و بی‌بضاعت را پرداخت می‌کند. وی افزود: یکی از موانع دسترسی به عدالت، هزینه‌های دادرسی به ویژه در دعوی حقوقی و دعایوی مالی و تجاری است و بر اساس بررسی‌های به عمل آمده، در برخی کشورهای، افراد سه دلیل نا توانی در پرداخت هزینه‌های دادرسی از دسترسی به عدالت محروم می‌مانند، اما در نظام قضائیه جمهوری اسلامی یک تاسیس حقوقی به نام «عسار» وجود دارد که بر اساس آن، اگر به نظر دادگاه ثابت شود که خواهان توان پرداخت تمام یا پرداخت هزینه دادرسی را ندارد، به طور دائم یا موقت از هزینه دادرسی معاف می‌شود و عدم توان مالی مانع از حق دسترسی وی به دادگاه نخواهد بود.

بنابراین، دادگاه‌هم می‌تواند او را از پرداخت هزینه دادرسی معاف کند و هم هریک از طرفین دعوی را برای انتخاب وکیل به کانون وکلاء معرفی کند. معاون اول قوه قضائیه ادامه داد: در امور کیفری، مطابق قانون اساسی و دولتی که براساس آیین دادرسی کیفری به محض آنکه متهم تحت نظر قرار می‌گیرد، می‌تواند با وکیل خود مشورت

یکشنبه ۲۱ اسفند ۱۴۰۱- ۱۴۰۱ شعبان ۱۴۴۴- ۱۴ مارس ۲۰۲۳- سال بیست دوم- شماره ۵۹۵